

est omnes æqualiter sanctos æqualiter augendos esse in sanctitate, sed omnes, in quocumque gradu sint justitiæ et sanctitatis, adhuc teneri in justitia et sanctitate proficere, ut patet. Ergo 1°.

2° *Definitione conc. Trid.*, sess. 6, can. 24 : « Si quis » dixerit justitiam acceptam non conservari atque etiam » augeri coram Deo per bona opera ; sed opera ipsa fructus » solummodo et signa esse justificationis adeptæ, non au- » tem ipsius augendæ causam ; anathema sit. » Porro si bona opera justificationis augendæ sint causa, patet gratiam justificantem non esse in omnibus æqualem : ergo 2°.

3° *Praxi Ecclesiæ*, quæ in orationibus suis et præsertim Dominica XV post Pentecosten, *fidei, spæi et charitatis augmentum* postulat a Deo. Ergo 3°.

4° *S. Aug. testimonio* ; sic enim se habet, Tract. 6 in S. Joan. « Novit Dominus qui sunt ejus ; diversarum gratiarum sunt genera, non omnes paria habent : sunt alii » alii sanctiores, sunt alii aliis meliores. » Ergo 4°.

5° *Ratione*. Alibi probatur non eandem futuram esse beatitudinem in cælo pro omnibus ; ergo justitia eorum non est æqualis in terra. Anima justa comparatur agro, hortulo, margaritæ ; dicitur amica, dilecta, sponsa, soror, famula : at æqualis non est ornatus omnium agrorum et horticulorum, splendor omnium margaritarum, gratiæ amicarum, dilectarum, sponsarum, etc. Ergo 5°, etc. Aliunde, etc. Ergo.

ARTICULUS SECUNDUS.

DE MERITO.

Meritum in genere est opus præmio vel retributione dignum : hic agitur de merito supernaturali quod per opus supernaturale acquiritur. Tria nobis inquirenda sunt, scilicet 1° an existat, 2° quas condiciones requirat, et 3° quod sit ejus objectum.

§ I.— De existentia meriti.

Protestantes, ex suo fundamentali systemate humanæ naturæ degradationis perseverantis cum existentia justifi-

cationis fide apprehensæ, nulla etiam justorum admittunt bona opera : imo plures volunt omnia ipsorum justorum opera esse mala, ut pote ex vitiata natura provenientia. Negant igitur cujuslibet meriti existentiam.

PROPOSITIO.

Existit meritum proprie dictum.

Propositio est de fide.

Prob. Scriptura sacra, conciliis, SS. Patribus et ratione.

1° *Scriptura sacra*. Matth. v, 12 : *Gaudete et exsultate, quoniam merces vestra copiosa est in cælis* ; II Tim. iv, 8 : *In reliquo reposita est mihi corona justitiæ*. Voces istæ, *merces, corona justitiæ*, evidenter supponunt meritum. Innumera alia citari possent testimonia non minus clara.

2° *Conciliis*. Conc. Araus. II, can. 18 : « Debetur merces bonis operibus, si fiant ; sed gratia, quæ non debetur, » præcedit ut fiant. »

Conc. Trid., sess. 6, can. 32, expresse propositionem nostram definit his verbis : « Si quis dixerit hominis justificati bona opera, ita esse dona Dei, ut non sint etiam » ipsius justificati merita ; anathema sit. »

In cap. 16 ejusdem sess. 6, longe et solidissime probat existentiam fructus justificationis, id est meriti bonorum operum. Ergo 2°, etc.

3° *SS. Patribus*. S. Aug., Epist. 194 ad Sixtum : « Nulla » igitur sunt merita justorum ? sunt plane quia justus sunt ; » sed ut justus fierent, merita non fuerunt. » Nihil amplius desiderari potest : non minus clare loquuntur alii Patres, ut videre est apud Bellarminum, lib. 5 de Justif., cap. 4. Ergo 3°.

4° *Ratione*. Illa opera vere sunt meritoria quibus competunt omnes condiciones ad meritum proprie dictum requisitæ : atqui sunt opera quibus, etc., ut ex mox dicendis patebit : ergo.

Dices 1° : Isai. LXIV, 6 : *Quasi pannus menstruatae universæ justitiæ nostræ* : ergo etiam bona opera justorum sunt peccata.

R. Nego conseq. 1° Quia ibi agitur de justitiis legalibus, quibus nimis confidebant Judæi; 2° quia propheta de justis non loquitur, sed inducit Judæos collective dicentes Deo: *Facti sumus ut immundus omnes nos, et cecidimus quasi folium universi, et iniquitates nostræ quasi ventus abstulerunt nos.* Atqui in his et similibus verbis nihil probat opera justorum non esse merita: ergo.

In multis Scripturæ textibus merita justorum tribuuntur Deo, quia sine auxilio Dei fieri non possunt; unde quando fecerimus omnia quæ præcepta sunt nobis, dicere debemus, *servi inutiles sumus*, Luc. XVII, 10; merito Apostolus dicit, Tit. III, 5: *Non ex operibus justitiæ quæ fecimus nos, sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit;* quia ipse gratia sua prævenit nos et efficaciter adjuvat: et S. Aug. ait eodem sensu: *Tunc Deus coronabit, non tam merita tua, quam dona sua.*

Dices 2°: Merita hominis meritis Christi derogarent. Ergo.

R. Nego ant. Nam merita hominis ex meritis Christi procedunt, nempe ex gratia quæ est effectus meritorum Christi: ergo meritis Christi non derogant; imo ea extollunt.

§ II. — De conditionibus ad merendum requisitis.

Duplex distinguitur meritum: unum proprie dictum, cui præmium ex justitia debetur, et dicitur *de condigno*; et alterum cui præmium non debetur nisi ex convenientia seu aliqua congruitate, et vocatur *de congruo*.

Conditiones ad merendum de condigno, sunt: 1° ut homo sit viator: post enim præsentem vitam nullus, Deo ita statuente, mereri aut demereri potest. Mors comparatur nocti in qua nemo operatur, Joan. IX, 4; ergo *dum tempus habemus*, inquit B. Paulus, Gal. VI, 10, *operemur bonum.*

2° Ut sit justus. 1° Enim, *Sicut palmes non potest ferre fructum a semetipso, nisi manserit in vite; sic nec vos, nisi in me manseritis.* 2° Hæc propositio Baii, n. 17, damnata est: « Sentiunt cum Pelagio, qui dicunt esse neces-

» sarium ad rationem meriti, ut homo per gratiam adoptionis sublimetur ad statum deificum. » 3° Conc. Trid., sess. 6, can. 26 et 32, supponit evidenter solos justos mereri posse.

3° Ut sit liber a necessitate; repugnat quippe hominem proprie dictum acquirere meritum in eo quod nullo modo præcavere potest. Igitur tertia Propositio Jansenii merito damnata est.

4° Ut opus sit supernaturale; dari enim debet proportio inter opus et præmium: repugnaret in naturalibus opus ecclesiasticum, v. g., præmio militaribus proprio donari: ergo a fortiori repugnaret quod opus naturale præmium supernaturale obtineret; opus autem non est supernaturale, nisi ex gratia procedat, motivo fide cognito innitatur et ad fidem supernaturalem intentione saltem virtuali referatur.

5° Ut sit promissio ex parte Dei; quidquid enim venit a creaturis, in quacumque hypothesi, Deo debetur: nunquam igitur Deus tenetur in justitia, seclusa speciali promissione, præmium eis concedere. At, posita promissione, adest contractus vi cuius obligatur. Porro Deus promisit homini justo benefacienti se præmia pro meritis esse concessurum, quod constat 1° Scriptura sacra, Epist. B. Jacobi, I, 12: *Beatus vir qui suffert tentationem, quoniam cum probatus fuerit accipiet coronam vitæ, quam repromisit Deus diligentibus se.* 2° Conc. Trid., sess. 6, can. 26, ubi sic legitur: « Si quis dixerit justos non debere pro bonis » operibus quæ in Deo fuerint facta exspectare et sperare » æternam retributionem a Deo per ejus misericordiam... » anathema sit. » In capite 16 ejusdem sessionis, expresse dicitur illam retributionem a Deo fuisse promissam. 3° S. Aug. testimonio, qui, in Ps. LXXXIII, ait: « Debito » rem Deus ipse se fecit non accipiendo, sed promittendo. » Non ei dicitur, Redde quod accepisti, sed, Redde quod » promisisti. » Unde summi Pontifices sequentem damnaverunt Baii propositionem, n. 2: « Sicut opus malum ex » natura sua est mortis æternæ meritorium, sic bonum » opus ex natura sua est vitæ æternæ meritorium. »

Queritur an omnia opera supernaturalia sint meritoria.

R. Jansenistæ et quidam catholici requirunt ut ex motivo perfectæ charitatis fiant. Verum sententia communis et longe probabilior est, quodlibet opus vere supernaturale, ut actum fidei, spei, pœnitentiæ, etc., suum mereri præmium. Hoc evidenter supponere videtur conc. Trident., sess. 6, c. 16.

Conditiones vero ad meritum de congruo, sunt: 1° ut homo sit viator, 2° ut sit liber, 3° ut opus sit supernaturale, idque propter rationes superius expositas: at status gratiæ non requiritur, nec etiam promissio Dei; alioquin meritum esset de condigno.

§ III. — De objecto meriti.

Certum est 1° nullum mereri posse primam gratiam, ne quidem de congruo; nam meritum de congruo supponit opus supernaturale, opus autem supernaturale supponit gratiam: ergo.

Quoddam admittitur meritum de congruo apud infidelem qui præcepta legis naturalis servat; sed infidelis sic agens jam aliqua prævenitur gratia, et aliunde eadem non acquirit merita de congruo ac Christianus motivis supernaturalibus innixus.

Certum est 2° neminem mereri posse de condigno gratiam sanctificantem, siquidem status gratiæ est conditio essentialis ad meritum de condigno.

Certum est 3° hominem hanc gratiam mereri posse de congruo; nam homo peccator facere potest opera supernaturalia. Unde conc. Trid. dicit, sess. 6, cap. 6, peccatores ad justitiam disponi per fidem, spem, timorem et initium amoris: sic Daniel hortatur Nabuchodonosor ut peccata sua elemosynis redimat, Dan. IV, 24.

Certum est 4° hominem justificatum mereri posse de condigno augmentum gratiæ sanctificantis. Hoc conc. Trid. expresse definiit, sess. 6, can. 32, dicens: « Si quis dixerit... ipsum justificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam et Jesu Christi meritum, cujus vivum mem-

» brum est, fiunt, non vere mereri augmentum gratiæ... » anathema sit. »

Duo nunc supersunt discutienda, an scilicet mereri possimus de condigno 1° perseverantiam finalem, 2° vitam æternam: quibus positis per duas sequentes satisfaciemus propositiones.

PROPOSITIO PRIMA.

Homo perseverantiam finalem mereri non potest de condigno, sed tantum de congruo.

Prob. prima pars Scriptura sacra, testimonio S. Aug. et ratione.

1° *Scriptura sacra.* I Cor. X, 2: *Qui se existimat stare, videat ne cadat;* et Philip. II, 12: *Cum metu et tremore vestram salutem operamini.* Unde sic: Omnes etiam justiores timere debent ne cadant: at si quis perseverantiam finalem de condigno mereri posset, non omnes ita anxii esse deberent; qui enim fecissent opera quibus hæc perseverantia stricte deberetur, jam nullum haberent timendi locum. Ergo.

Testimonio S. Aug. qui, lib. de Dono persev., cap. 13, sic habet: « Unde satis dilucide ostenditur et inchoandi » et usque in finem perseverandi gratiam Dei, non secundum merita nostra dari, sed dari secundum ipsius » secretissimam eandemque justissimam, sapientissimam, » beneficentissimam voluntatem. »

3° *Ratione.* Conditio essentialis ad meritum de condigno est promissio Dei: atqui nullibi promisit Deus se perseverantiam finalem bonis operibus concessurum tanquam præmium stricte debitum: ergo.

Probatur secunda pars, scilicet, quod perseverantiam mereri possimus de congruo, 1° usu Ecclesiæ, quæ in orationibus suis donum perseverantiæ postulat: illud autem non postularet nisi affulgeret spes illud obtinendi; 2° testimonio S. Aug. qui dicit: *Hoc Dei donum suppliciter emereri potest:* emereri non potest de condigno, ergo de congruo: 3° ratione; bona enim opera ad postulandam

perseverantiam directa, omnes conditiones ad merendum de congruo habere possunt, *ut patet*. Ergo.

Dices: Christus ait, Joan. XVI, 23: *Amen, amen dico vobis, si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis*. Ergo qui perseverantiam finalem, petit a Deo, illam ex promissione ejus sperare potest ut debitam de condigno.

R. Nego conseq. Christus enim prædictis verbis promittit effectum orationis ut donum, non vero ut debitum; alioquin proprie non fieret oratio, sed petitio debiti. Ergo.

COROLLARIUM.

Sequitur ex hac propositione hominem mereri non posse de condigno gratiam efficacem, alioquin mereri posset perseverantiam finalem quæ est ultima gratia efficax; sed illam procul dubio mereri potest de congruo, et eo sensu verum est illud axioma a S. Thoma memoratum: *Facienti quod in se est Deus non denegat gratiam*.

PROPOSITIO SECUNDA.

Justus vitam æternam de condigno mereri potest.

Prob. Scriptura sacra, conc. Trid., SS. Patrum testimonio, et ratione.

1° *Scriptura sacra, nempe textibus supra p. 375 citatis*, in quibus vita æterna dicitur *merces, corona justitiæ*. Ergo 1°.

2° *Conc. Trid.* quod, sess. 6, can. 32, sic se habet: « Si quis dixerit... justificatum bonis operibus non vere mereri... vitam æternam, et ipsius vitæ æternæ, si tamen in gratia decesserit, consecutionem, atque etiam gloriæ augmentum; anathema sit. » Ergo 2°.

3° *SS. Patrum testimonio*. S. Ambros., Sermone 7 in Ps. CXVIII, asserit justos scire coronam bonorum esse repositam meritorum. S. Aug., lib. de Perfectione hominis, cap. 8: « Post hanc autem vitam merces perficiens redditur, sed eis tantum a quibus in hac vita ejusdem mercedis meritum comparatur. »

4° *Ratione*. Meritum de condigno fundatur promissione divina: atqui Deus expresse promisit bona facientibus, modo in statu gratiæ decedant, vitam æternam tanquam mercedem: ergo.

Dices: B. Paulus, Rom. VIII, 18, ait: *Non sunt condignæ passionibus hujus temporis ad futuram gloriam quæ revelabitur in nobis*: ergo nullus vitam æternam mereri potest de condigno.

R. Nego conseq. Nam ibi Apostolus passionibus hujus temporis comparat futuram gloriæ, quoad intensitatem et durationem, non vero quoad proportionem ex gratia et promissione Dei orientem. Ergo.

Inst. Perseverantiam mereri non possumus de condigno: ergo a fortiori nec vitam æternam.

R. Nego conseq. et paritatem, 1° quia in his quæ a libera Dei voluntate pendent, argumentum a pari non valet; 2° quia Deus vitam æternam promisit ut mercedem, non vero ita promisit perseverantiam; nam si illam promississet, nullatenus repugnaret quod eam mereri de condigno possemus. Ergo.

CAPUT SEXTUM.

DE PRÆDESTINATIONE ET REPROBATIONE.

Vox *prædestinatio* stricte sumi posset in malam partem, et tunc significaret reprobationem: communius vero in bonam partem tantum accipitur, et ideo de prædestinatione et de reprobatione in duplici articulo separatim disseremus.

ARTICULUS PRIMUS.

DE PRÆDESTINATIONE.

Prædestinatio, juxta vim nominis, idem est ac prævia destinatio. Duplex est: alia ad gratiam, et alia ad gloriam; quæ est ad gloriam, est simul ad gratiam et dicitur completa. Definiri potest: *Præordinatio efficax qua Deus*